

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tat-28 ta' Jannar, 2005

Citazzjoni Numru. 1751/1999/1

**Philip A. Tabone eżerċenti l-kummerċ f'isem id-ditta
Philip A. Tabone Trading Agency li tagħha huwa l-
uniku proprjetarju**

Versus

***George Spiteri Limited; illum magħrufa G. Spiteri &
Sons Limited***

Din hija kawża b'kontro-talba dwar bejgħ ta' merkanzija. Fiċ-ċitazzjoni l-attur iġdid illi bejn l-1993 u l-1994 l-attur kien bigħ u ikkonsenja merkanzija lis-soċjetà konvenuta bil-prezz ta' elfejn, sitt mija u sitta u tmenin lira u tletin ċenteżmu (Lm2,686.30). F'Mejju ta' l-1996 is-soċjetà konvenuta kienet ħallset mitejn lira (Lm200) akkont, iżda, għalkemm l-attur kemm-il darba sejħilha biex tħallas il-bqija, baqgħet ma ħallsitx. L-attur għalhekk fetaħ din il-kawża u qiegħed jitlob illi l-qorti tikkundanna lill-konvenuta tħallsu elfejn, sitt mija u sitta u tmenin lira u tletin ċenteżmu (Lm2,686.30) flimkien ma' l-imgħax minn dakinhar tal-konsenja u l-ispejjeż, fosthom ħmistax-il lira

(Lm15) għall-konsult u dawk ta' l-ittra legali tat-12 ta' Mejju 1999.

L-attur kien talab ukoll illi l-kawża tinqata' bid-dispensa tas-smiġ taħt il-proċedura sommarja speċjali, iżda l-qorti, b'dikriet tat-18 ta' Novembru 1999¹ tat lill-konvenuta fakoltà li tikkontesta l-kawża, u l-konvenuta ressqet dawn l-eċċezzjonijiet:

1. dak li qiegħed jitlob l-attur huwa wisq, għax il-konvenuta ħallset b'kollox elf u seba' mitt lira (Lm1,700);

u

2. l-attur kien ikkonsenja makna illi kienet mill-bidu difettuża u għadha difettuża sallum, u minħabba f'hekk il-konvenuta ġarbet danni li huma aktar minn kemm qiegħed jitlob l-attur, li għal ħafna snin naqas milli jagħmel it-tiswijiet li ntrabat li jagħmel.

Biex tiġbor dawn id-danni, is-soċjetà konvenuta nqdiet bil-proċeduri mibdija mill-attur biex tressaq il-kontro-talbiet tagħha. Fissret illi l-attur kien ikkonsenjalha makna industrijali li kienet difettuża mill-bidunett. L-attur kien intrabat li jagħmel it-tiswijiet meħtieġa u jhallas l-ispejjeż relattivi. Għalkemm baqa' jtenni din il-wegħda għal ħafna snin, sa f'it xhur qabel ma nfetħet il-kawża, l-attur ma riedx jagħmel dak li ntrabat li jagħmel, għalkemm il-konvenuta sejhitlu kemm-il darba biex iwettaq l-obbligazzjoni tiegħu. Billi l-makna ma ħadmitx kif kellha taħdem, is-soċjetà konvenuta ġarret danni minħabba telf ta' xogħol u qligħ. Għalhekk b'rikonvenzjoni qiegħda titlob illi l-qorti:

1. tgħid illi l-attur naqas milli jagħmel, bi spejjeż tiegħu, it-tiswijiet fil-makna industrijali konsenjata lill-konvenuta, kif intrabat li jagħmel;

2. tikkundanna lill-attur sabiex fi żmien qasir u perentorju jagħmel it-tiswijiet meħtieġa bi spejjeż tiegħu;

3. tagħti lill-konvenuta s-setgħa illi t-tiswijiet tagħmilhom hi, u jhallas l-ispejjeż l-attur;

4. tgħid illi l-attur għandu jwieġeb għad-danni minħabba telf ta' qligħ talli l-konvenuta ma setgħetx tinqeda bil-makna;

5. tillikwida d-danni; u

---

¹ *Foll. 14 et seq.*

6. tikkundanna lill-attur iħallas id-danni hekk likwidati, flimkien ma' l-ispejjeż ġudizzjarji.

Għall-kontro-talbiet tas-soċjetà konvenuta, l-attur ressaq dawn l-eċċezzjonijiet:

1. ir-rikonvenzjoni ma tiswiex u ma setgħetx issir f'dawn il-proċeduri għax l-art. 400 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili jgħid illi l-konvenut ma jistax iressaq kontro-talba kontra l-attur fi kwalità oħra minn dik li fiha jkun deher fit-talba tiegħu;

2. fil-proċeduri tallum l-attur qiegħed jidher fil-kwalità tiegħu personali, taħt id-ditta *Philip A. Tabone Trading Agency*, waqt illi fil-każ tal-bejgħ tal-makna industrijali lis-soċjetà konvenuta l-attur kien deher bħala aġent f'Malta ta' "Antonino Mantello" u mhux f'ismu personali;

3. fit-trattativi mal-konvenuta dwar id-difetti li l-konvenuta tgħid illi hemm fil-makna industrijali l-attur dejjem deher bħala aġent ta' "Antonino Mantello" u qatt f'ismu personali, u għalhekk kull obligazzjoni li ntrabat biha favur il-konvenuta dwar dik il-makna dejjem għamilha bħala aġent;

4. bla ħsara għall-eċċezzjonijiet l-oħra, ma hux minnu illi l-makna għandha xi difetti; u

5. għalhekk il-kontro-talba għandha tiġi miċħuda bl-ispejjeż.

Ma hux kontestat illi s-soċjetà konvenuta xtrat xi merkanzija mingħand l-attur *proprio*, u ma jidhirx illi hemm kontestazzjoni dwar il-prezz, għalkemm il-partijiet ma humiex qegħdin jaqblu dwar il-ħlasijiet illi l-konvenuta għamlet akkont. Barra mill-merkanzija li dwarha saret il-kawża ewlenija, is-soċjetà konvenuta kienet xtrat ukoll makna industrijali, iżda l-partijiet ma humiex qegħdin jaqblu dwar jekk din il-makna nxtratx mingħand l-attur *proprio*, kif qiegħda tgħid il-konvenuta, jew *nomine*, kif igħid l-attur. Il-konvenuta tgħid ukoll illi l-makna kienet difettuża u hi ġarrbet telf ta' xogħol u ta' qligħ minħabba f'hekk, iżda l-attur qiegħed jiċhad dan.

Inqisu l-ewwel it-talba ta' l-attur fil-kawża ewlenija, fejn il-kwistjoni hi dwar kemm ħallset u kemm fadlilha tagħti s-soċjetà konvenuta.

Il-konvenuta qalet, fl-ewwel eċċezzjoni tagħha, illi għamlet dawn il-ħlasijiet illi tgħid illi ma jidhrux fil-kont ta' l-attur:

- fit-30 ta' Ġunju 1994, imsarraġ dakinhar stess: Lm 500.00

Kopja Informali ta' Sentenza

- fil-11 ta' Mejju 1995, imsarrat fis-16 ta' Mejju 1995: Lm 300.00
- fit-28 ta' Lulju 1995, imsarrat dakinhar stess: Lm 300.00
- fl-10 ta' Mejju 1996, imsarrat fl-14 ta' Mejju 1996: Lm 200.00
- fit-3 t'Awissu 1996, imsarrat fl-4 ta' Settembru 1996: Lm 200.00

B'kollox: Lm1,500.00

Dawn il-ħlasijiet jirriżultaw minn *cheques* esebiti mill-konvenuta², li kollha kienu kreditati fil-kont ta' l-attur.

Fil-fatt, iżda, il-ħlas ta' ħames mitt lira (Lm500) tat-30 ta' Ġunju 1994 jidher fil-kont ta' l-attur³ b'dik id-data stess; dak ta' tliet mitt lira (Lm300) tal-11 ta' Mejju 1995 jidher bid-data tat-12 ta' Mejju 1995; dak ta' tliet mitt lira (Lm300) tat-28 ta' Lulju 1995 jidher b'dik id-data stess; dak ta' mitejn lira (Lm200) tal-10 ta' Mejju 1996 jidher bid-data tat-13 ta' Mejju 1996, u dak ta' mitejn lira (Lm200) tat-3 t'Awissu 1996 jidher bid-data tat-3 ta' Settembru 1996.

Dawn il-ħlasijiet kollha għalhekk kienu meqjusa mill-attur u tnaqqsu mill-bilanċ li qiegħed jitlob.

Il-konvenuta qalet illi għamlet ħlas ieħor fil-11 ta' Marzu 1997, iżda *ċ-cheque* relativ ma ġiex esebit u ma hemmx prova ta' dan il-ħlas.

Għalhekk, billi ma ngibitx prova illi saru ħlasijiet illi ma tqisux, l-eċċezzjoni ta' ħlas hija miċħuda. Ma saritx kontestazzjoni dwar il-prezz tal-merkanzija, u għalhekk il-bilanċ li fadallu jieħu l-attur, wara li tqis il-ħlasijiet, huwa ta' elfejn, sitt mija u sitta u tmenin lira u tletin ċenteżmu (Lm2,686.30).

It-tieni eċċezzjoni tgħid illi għandha sseħħ tpaċija ma' dak li għandha tieħu l-konvenuta bħala danni, u biex inqisu din l-eċċezzjoni irridu ngħaddu biex inqisu l-kontro-talbiet.

L-attur ressaq l-eċċezzjoni illi s-soċjetà konvenuta ma setgħetx tagħmel rikonvenzjoni għax fil-kawża ewlenija l-attur deher f'ismu *proprio* waqt illi fil-bejgħ tal-makna li hija l-meritu tal-kontro-talbiet l-attur deher bħala agent tal-kummerċ ta' ditta barranija. Għalhekk, igħid l-attur, ir-rikonvenzjoni saret bi ksur ta' dak li jgħid l-art. 400 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili:

400. Il-konvenut ma jistax jipproponi l-kontro-talba fi kwalità oħra minn dik li fiha jkun imħarrek, lanqas ma jista'

² Fol. 59.

³ Fol. 39.

jipproponi l-kontro-talba kontra l-attur fi kwalità oħra minn dik li fiha dan ikun deher fit-talba tiegħu.

Jekk tassew l-attur deher bħala aġent tal-kummerċ, mela tassew illi r-rikonvenzjoni saret ħażin. Dwar aġent tal-kummerċ, l-art. 70 tal-Kodiċi tal-Kummerċ, qabel ma nbidel bl-Att IX ta' l-2003, kien iġid hekk:

70. Hu a[gent tal-kummer` dak li hu inkarigat fil-fiss u persunalment minn ditta wa]da jew i]jed ta' barra sabiex imexxilhom l-affarijiet tag]hom f'Malta u jibg]atilhom l-ordnijiet g]all-a`ettazzjoni.

Mill-fattura esebita fil-proċess⁴ jidher illi n-negozju sar bejn Antonio Mantello u s-soċjetà konvenuta. Għalhekk iġid sew l-attur illi kull ma għamel hu kien illi wassal l-ordni tal-konvenuta għand id-ditta ta' barra, u kienet din li aċċettat l-ordni. Il-polza tal-kariku⁵ ukoll turi illi l-konsenja saret mid-ditta ta' barra direttament lis-soċjetà konvenuta, u dan ikompli jsaħħaħ l-argument ta' l-attur.

Billi jidher għalhekk illi, dwar il-bejgħ u x-xiri tal-makna li dwarha saret ir-rikonvenzjoni, l-attur ma deherx f'ismu, ir-rikonvenzjoni saret ħażin, u l-ewwel eċċezzjoni ta' l-attur għandha tintlaqa'. Għall-istess raġuni, it-tieni eċċezzjoni tal-konvenuta għat-talbiet ta' l-attur — l-eċċezzjoni ta' tpaċija — għandha tiġi miċħuda.

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta' l-kawża billi, wara li tgħid illi r-rikonvenzjoni saret ħażin u għalhekk teħles lill-attur mill-ħarsien tal-ġudizzju, tiċħad l-eċċezzjonijiet tas-soċjetà konvenuta u tikkundannaha tħallas lill-attur elfejn, sitt mija u sitta u tmenin lira u tletin ċenteżmu (Lm2,686.30) flimkien ma' l-imgħaxijiet mitluba fiċ-ċitazzjoni. Is-soċjetà konvenuta għandha tħallas ukoll l-ispejjeż kollha ġudizzjarji, kemm dawk tal-kawża ewlenija kif ukoll dawk tar-rikonvenzjoni.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----

⁴ Fol. 42.

⁵ Fol. 41.